

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמָנוּ עֶפֶת

פְּרָעַת עֵאוֹת

כ"ז, אֲדִינון ס"ו

אַנְשֵׁי הַבַּיִת בְּרֵאוֹתוֹ אֶת הַנְּהַגוֹתֵיהֶם.

שָׁאֲלוּ אַחַר כֵּן אֶת הָרַב הַקְּדוֹשׁ מְלִיֶּסְקָא מְדוּעַ גַּם הוּא לֹא הוֹכִיחֵם בְּרֵאוֹתוֹ אֶת תְּהַלּוּכוֹתֵיהֶם, הַשִּׁיב: מְצִינוּ שְׁשֵׁתֵי מִיִּלְדוֹת עֵבְרִיּוֹת הָיוּ לְיִשְׂרָאֵל, שֵׁם הָאֶחָת שְׁפָרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה. הַכּוֹנֵה שָׁיֵשׁ שְׁתֵּי הַנְּהַגוֹת שֶׁמִּנְהִיג יִשְׂרָאֵל יִבְחַר בְּאֶחָת מֵהֵנָּה כְּפִי טָרַשׁ נִשְׁמַתוֹ, הַנְּהַגָּה אֶחָת הִיא 'שְׁפָרָה', שְׁמִשְׁפָּרַת אֶת הַוּלָד, כְּלוֹמַר מִנְהִיג שְׁדַרְכוֹ תָּמִיד לְקָרֵב אֶת יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים בְּנַחַת, לְהַמְלִיץ עֲלֵיהֶם וּלְשַׁפֵּר בְּכֵן אֶת מַעֲשֵׂיהֶם. הַנְּהַגָּה שְׁנִיָּה הִיא בְּחִינַת 'פּוּעָה', מְלַשׁוֹן צְעָקָה, מִנְהִיג הַמוֹכִיחַ בְּדַבְרֵי מוֹסֵר וְתוֹכַחָה חֲזָקָה.

וְהֵנָּה דְרָכֵי לְהַנְּהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲנֵה רַב, וְלִכֵּן מֵרֵאִים לִי מִן הַשָּׁמַיִם צַד זְכוֹת שְׁבָהֶם, וְלִכֵּן כְּאֲשֶׁר הָיִיתִי שֵׁם לֹא רָאִיתִי שׁוֹם דָּבָר הָרְאוּי לְתוֹכַחָה.

(דרכי הישר והטוב)

דָּבָר זֶה מִמֶּשֶׁה רַבְּנוֹ לְמַדְתִּי

וַיִּגְדַּל מִשָּׁה וַיֵּצֵא אֶל אַחֵיו וַיֵּרָא בְּסַבְּלַתְּם וְגו' (ב, יא). נִתֵּן עֵינָיו וּלְבוֹ לְהִיּוֹת מְצַר עֲלֵיהֶם (רש"י).

מְסַפֵּר עַל הַגָּאוֹן רַבֵּי דָב בְּרִישׁ מִיִּזְלִישׁ זַצ"ל, רַבֵּה שֶׁל וּוּאֲרָשָׁה, שֶׁשֶּׁתְּדַלֵּן גְּדוֹל הָיָה אֶצְל הַמְּלָכוֹת. אָף הוּא הָיָה מְשִׁתְּדֵל בְּשִׁבִיל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, וּפְעָמִים רַבּוֹת הִכְנִיס עֲצָמוֹ בְּצָרוֹת בְּשֶׁל שֶׁתְּדַלְנוֹתוֹ. לֹא פִּעַם הִלְשִׁינוּ עָלָיו בְּפָנֵי הַמְּלָכוֹת. וְהוּא בְּשִׁלּוֹ, לֹא הִשִּׁיב מַעֲוֹלָם פְּנֵי אִישׁ וְהוֹסִיף לְלַכֵּת אֶצְל הַרְשׁוֹת וּלְהַשְׁתְּדֵל עִבּוֹר הַבְּרִיּוֹת, בֵּין מִבְּנֵי בְרִית וְאֵף שְׁאִינָם בְּנֵי בְרִית.

פִּעַם שָׁח רַבֵּי דָב בְּרִישׁ: דָּבָר זֶה מִמֶּשֶׁה רַבְּנוֹ לְמַדְתִּי, הוּא סִכּוֹ עֲצָמוֹ בְּשִׁבִיל אֶחָד מֵאֲחָיו, הִלְשִׁינוּ עָלָיו, וְהָיָה מְכָרַח לְבָרַח מִמְּצָרִים, וְהֵנָּה בָּא לְמַדְּוֹן וְרָאָה שְׁעוֹשִׂים עוֹל לְבָנוֹת יִתְרוֹ, מִיָּד מָסַר נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם.

(עיטורי תורה)

מִנֵּיִן יָדַע הָרַבִּי אֶת שֵׁם הַחוּלָה וְשֵׁם אָמוֹ

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, א).

חֲסִיד אֶחָד בָּא אֶל הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי שְׁלֹמֹה מְרֹדוֹמְסֵק זִיע"א וּמָסַר לוֹ פֶּתְקָא כְּנֵהוּג. לְאַחַר שֶׁנִּתְבָּרַךְ אָמַר לְרַבֵּי, בְּהִיּוֹתִי בַּדֶּרֶךְ לְרֹדוֹמְסֵק פָּגַשׁ אוֹתִי אֶחָד מִמְּכָרֵי וּבִקְשׁ מִמֶּנִּי כִּי כְּאֲשֶׁר אֶהְיֶה אֶצְל כְּבוֹד קְדוּשַׁת הָרַבִּי אֲזַכִּיר לְפָנָיו חוּלָה שָׁיֵשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ הַזֶּה לְרַחֲמִים גְּדוֹלִים, אֲלֹא שְׁמַחַמַת טְרֵדוֹת הַדֶּרֶךְ שֶׁכַּחֲתִי אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם אָמוֹ שֶׁל הַחוּלָה.

עָנָה לוֹ הָרַבִּי, אִם אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֶת הַשְּׁמוֹת אֵיךְ אוֹכַל לְהַתְּפַלֵּל עִבּוֹר הַחוּלָה? שָׁתַק הַחֲסִיד וְהִצְטַעַר. לְאַחַר כַּמָּה רְגָעִים אָמַר הָרַבִּי לְחֲסִיד, שְׁמָא כֵּן הוּא שֵׁם הַחוּלָה? נִעֲנָה הַחֲסִיד וְאָמַר אֲכֵן זֶה הוּא הַשֵּׁם. הַמְּשִׁיב הָרַבִּי וְאָמַר, וְשְׁמָא כֵּן הוּא שֵׁם אִם הַחוּלָה? נִזְכַּר הָאִישׁ וְהִשִּׁיב מִתּוֹךְ הַתְּפַעְלוֹת עֲצוּמָה, כֵּן, הַנְּנִי זוֹכֵר כְּעַת בְּלִי סֶפֶק שֶׁכֵּן הֵם הַשְּׁמוֹת שְׁאָמַר לִי יְדִידִי.

לְפִלְיַאת הָאֲנָשִׁים שֶׁעָמְדוּ בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה עַל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ הַגְּלוּיָה, נִעֲנָה וְאָמַר לָהֶם הָרַבִּי, יוֹדְעִים אַתֶּם מִנֵּיִן לִי שְׁמוֹתֵיהֶם? יֵשׁ לָנוּ חֲמֵשׁ הַמִּתְחִיל 'וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', שֵׁם נִמְצְאִים כָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מְצָאֵתִי שֵׁם גַּם אֶת שְׁמוֹת הַחוּלָה וְאָמוֹ.

(לקוטי יצחק צבי)

ב' מִיִּנֵּי צְדִיקִים 'שְׁפָרָה' ו'פּוּעָה'

אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָת שְׁפָרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה (א, טו).

הִגִּיעַ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ מְלִיֶּסְקָא זִיע"א לְעִיר אֶחָת לְשִׁבְתָּה קְדוֹשׁ וְהִתְאַכְסֵן בְּבֵית נֶגִיד אֶחָד וְדָבַר עִמָּם בְּנַחַת עַד כִּי יֵצֵא בְּכִי טוֹב. לְאַחַר תְּקוּפָה מוּעֵטַת הַזְּדַמָּן לְאוֹתָהּ הָעִיר גַּם הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי הַלֵּל מְקוֹלוּמִיָּא זִיע"א, וְהִתְאַכְסֵן גַּם הוּא בְּבֵית הַנֶּגִיד הַהוּא, וְהֵנָּה מִיָּד הִתְחִיל לְהוֹכִיחַ אֶת

נתן לפעל זאת גם בימות החול ולא דוקא בשבת קודש

וירא כי אין איש וירא את המצרי ויטמנהו בחול (ב, יב). משמו של הרב הקדוש רבי משה אליקים בריעה מקוז'ניץ זיע"א מספר: מעשה שהיה אצל הרב הקדוש רבי ברוך ממז'בוז זיע"א שבאו אליו חסידים מעיר אחת לחסות לאורו לשבת קדש, ושפכו לפניו את דבר צרתם על הגוי העריץ משל העיר שנוגש בהם ללא רחם ויורד לחייהם ממש.

השיב להם הרבי: בפרשתנו כתיב 'וירא כי אין איש וירא את המצרי ויטמנהו בחול', בדרך הלצה יש לומר: 'וירא כי אין איש' ראיתי את המשל שלכם והנה איננו ראוי לתאר 'איש' כלל. 'וירא את המצרי', כלומר, בדין הוא שיפנהו מן השמים ויעבירוהו מן העולם. אלא שאין הכרח להשתדל שיהיה הדבר כעת ביום השבת, אלא 'ויטמנהו בחול' - נתן לפעל זאת גם בימות החול ולא דוקא בשבת קודש.

מדוע לא השתמש יעקב בשם המפרש הלהרגני אתה אמר (ב יד). מכאן אנו למדים שהרגו בשם המפרש (רש"י).

הרב הקדוש מאפטא זיע"א נפגש פעם עם הרב הקדוש מרוזין זיע"א בעת שנכדו של הרבי מרוזין הרב הקדוש רבי שלום יוסף זיע"א היה אז ילד.

קרא לו הרב מאפטא ושאלהו מה הוא לומד, ענה הנכד: לומד אני חמש עם רש"י. היה זה בשבוע פרשת שמות. שאל אותו הרב מאפטא מה מפרש רש"י על המלים 'הלהרגני אתה אמר?' ענה הילד: רש"י אומר, מכאן אנו למדים שהרגו בשם המפרש.

שאל אותו הרב מאפטא: הנה כתוב בפרשת וישלח 'ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה

המחנה הנשאר לפליטה', למה אמר יעקב כפי הלא אפשר היה להרגו בשם המפרש? השיב הילד: הרי על האבות הקדושים כתוב 'ושמי ה' לא נודעתי להם', שלא ידעו שם המפרש.

(אהלי יעקב)

מדוע לא אמרת זאת מתחלה, קודם שנכנסת ללמד את כוונות התקיעות?

ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהם (ג, יג). לא איש דברים אנכי (ד, י).

שנה אחת לא הצליח רבי מרדכי דוד מי שהיה הבעל תקע בבית מדרשו של הרב הקדוש החוזה מלובלין זיע"א להגיע ללובלין לראש השנה. לפני קריאת התורה נענה הרבי ואמר: אם רבי מרדכי דוד לא פה, מי יתקע היום בשופר? ליד הרבי עמד אז הרב הקדוש רבי בונם מפרשיסחא זיע"א, נענה הרבי ואמר: 'נו בונם, הלוא עליך אומרים שהנה חכם, ותקיעת שופר היא הרי חכמה ואינה מלאכה, אתה תתקעו!' אמר רבי בונם: 'איני יודע את הכוונות של תקיעת שופר', אמר לו הרבי: 'הכנס אצלי לאחר קריאת התורה ואלמד אותך את הכוונות'.

נכנס רבי בונם אל החוזה ולמד מפיו את כוונות התקיעות. לאחר שגמר ללמד אמר רבי בונם: 'רבי, אינני יודע לתקוע בשופר?', הביט בו הרבי בהקפדה רבה כאומר, מדוע לא אמרת זאת מתחלה, קודם שנכנסת ללמד את כוונות התקיעות?

הסביר את עצמו רבי בונם ואמר: 'רבי' אצל משה רבנו גם כן ראינו שעשה כן, מקדם אמר 'ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהם', ורק אחר כל מה שהשיב והורה לו הקדוש ברוך הוא, אמר הוא בחזרה 'לא איש דברים אנכי... כבד פה וכבד לשון אנכי'. שמע זאת הרבי ונחה דעתו. (ירבה תורה, וואידיסלאב)

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אקצנות - נושא פרסים מי נקרא כהן בפרשה זו?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת לך לך:

ש. מה קרה בפרשתנו "בעצם היום הזה"?
ת. אברהם מל את בני ביתו "בעצם היום" בו נתנה לו המצווה (בראשית יז כג).

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת לך לך:
משפחת גרבר אלעד.

